

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., fél évre 6 korona
negyed évre 3 kor.

POLITIKAI NAPILAP
MEGJELENIK NAPONKINT REGGEL, KIVÉVE HÉTFON.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
KLADEK és HAMBURGER könyvnyomdája
Batthyány-utca 5. sz.

A munkás oktatása.

Át kell érteni, hogy azok a tényezők, melyek egy-egy társadalmi osztály elhanyagoltságán, elmaradottságán segítenek, az egész társadalomnak vannak hasznára és nemcsak egyes egyének boldogulását munkálják.

Feltéve, hogy nem olyan álláspontra helyezkedünk, mely annyira alacsony, hogy négy fal távolságán túl nem terjed.

Ilyen négy fal közé szorított elme azonban nem vehető tekintetbe, ahol haladásról, továbbfejlesztésről esik a szó.

Hiába a hamupipőke, melyet természet és ember eddig álmodozásában nem zavart — felébredt, gondolkodik és — van.

Megtette azt az utat, melyet minden ember megtesz fejlődésében.

A gyermek tudja azt, amit lát és hall. Növekedésével gondolkodik és kételkedik. Ha már az agy megáll a fejlődésben, akkor a gondolatok sablonszerűen megrögzítettnek benne.

Ilyen életet élt eddig az is, aki a praktikus foglalkozás közepe, mint falaktól körülvéve, önmagából kellett, hogy gondolatvilágát felépítse.

Ma a közlekedés lerombolta ezt a szellemi gazdálkodást. Az a tény, hogy közösen törekszünk a természetet megismerni, szükségessé teszi, hogy mindnyájan bepillantsunk a természet műhelyébe és lássuk az emberi működés színterét.

Ez a közös munka kötelességévé teszi mindenkinek, aki a társadalom berendezkedéséből kiveszi a maga részét, hogy elismerje a gyermek éveinek mulasztásait helyre pótolni akaró munkásosztálynak azt a jogát, mely abban nyer kifejezést, hogy felismerve a tudás áldásait, azokban részesülni is akar.

Már felismerte a munkásság, hogy ma még semmit sem tud és ez az ismeret a biztos alapja annak, hogy tudni akar és tudni is fog.

A munkásságnak ez a tudatlansága okozza azt, hogy még az a város is kihalt, amelynek éjjeli csendjét akár ezer gőzkalapács zavarja is.

A munka az ő természetes szövetségese, a kultúra nélkül, gyenge, mert aki emeli ismereteinek nivóját, az iparát is érti.

Ez a célja a világszerte életerős s a legnagyobb kulturmiszsiót teljesítő munkástanfolyamoknak.

Két nagy célpont tüzetik ki az előadó elé: a természet megismertetése, az emberi tevékenység útjának, irányzatának hű megrajzolása.

Közkinccs a természet megismerése és ettől semmi erőszakos törekvés el nem térítheti az emberiséget, s a társadalomtudomány problémái elől nincs többé kitérés.

Hálás feladat lenne bebonyolítani, hogy a gazdasági kérdések uralta korunk mit nyer a képzett és művelt munkásosztályban, de ez nem e szűk téren megoldandó feladat, amelyet egy napilap nyújthat. Csak egy momentumra akarjuk a figyelmet ráterelni.

A munkásság ilyenmü törekvését kell, hogy siker koronázza, de csak abban az esetben, ha előadók szintén szívvellékekkel látnak hozzá annak a talajnak a megmunkálásához, melyet a munkásokban kapnak.

A politikai helyzet.

Zóla Emil halhatatlan mondása variálható a magyar politikai helyzetre. Az igazság — ezuttal a házszabályok módosításának nagy munkája — utban van s útjában többé semmi fel nem tartóztatja. A kérdés csak az, mennyiben változott a helyzet a kormányra és a többségre az által, hogy immár valamennyi ellenzéki párt kimondotta, miszerint a házszabály módosítás tanával szemben a legmeregvebb elutasítás álláspontjára helyezkedik. Ugy tudjuk, ha a kormányt ez az általa megszabott utjáról el nem térítheti. Ha Tisza István gr. hosszú évek hosszú tapasztalatai után arra a szilárd meggyőződésre jutott, hogy a jelenlegi házszabályok hézagaival való vissza-

élés végső eredményében a magyar parlamentarizmus veszedelmét jelenti, úgy e meggyőződését valóban legkevésbé éppen az a körülmény ingathatja meg, hogy a házszabálymódosítást az ellenzék nem óhajtja.

Arra a tényre hivatkozni nem óhajtunk, hogy a Kossuth-párt határozata ezuttal is, miként a multban már anyiszor egy bizottság terrorisztikus aknamunkája folytán jött létre. Jól tudjuk, hogy a Kossuth-pártban akadnak komoly és tartalmas férfiak, a kik a rideg visszautasítást nem helyeselték, akik a házszabályok módosításának szükségét elismerik, de mindebből érvet kovácsolni nem óhajtunk. Vesszük a helyzetet a hogyan van. Olyképen, hogy a házszabály módosítást a pártok elutasították. És mi következik ebből? Az, hogy ezuttal is mint már anyiszor egyedül és kizárólag a szabadelvűpártra háramlik a felelősség, hogy az ország számára dolgozzék, hogy magára hagyva, a saját felelősségére csinálja meg azt a reformot, melynek szükségességéről meg van győződve.

De hát nézzünk szemébe az ad hoc egyesült ellenzék érveinek. Jól tudjuk ugyan, hogy a hol az adáz gyűlölet, a fékét vesztett szenvedély lett urrá, ott az érvek ereje vajmi csekély, ám a közvélemény előtt a higgadt megfontolás érvei erejüket el nem veszíthetik s ez biztat bennünket, hogy érvekkel érveket állítsunk szembe.

Hallatszott legelső sorban is az aggodalom, hogy a házszabályok módosítása, a költségvetésnek és ujonczlétszám felajánlásának tág határidőhöz való hozzákötése, kiveszi a nemzet kezéből a pénz és veradó megtagadásának hatékony fegyverét, melyet egy esetleges nemzetietlen kormánynak szembe szegezhet. Ez aztán véleményünk szerint meg nem állhat. Tegyük fel, hogy egykoron akadhat Magyarországon nemzetellenes vagy erőszakos kormányzat. Nos hát, házszabály ezt a kormányzatot törekvésének megvalósításában gátolni egyáltalán nem lenne képes. És ilyen kormánynak csakis engedelmességre volna szüksége. terveinek keresztül vitelére. Mert a többség mindig módosíthatná a házszabályokat úgy, hogy ez a kormánynak alkalmasabb legyen, de ily módosítás hiányában száz módja akadna annak, hogy nemzetellenes tendenciák érvényesüljenek. Elvégre is nem szabad feledni, hogy a parlamentarizmusnak végre is nem a házszabály, hanem a többség az alapja. Ez adja a kormánynak a természetes erőt és hatalmat. Ha tehát az országgyűlésnek saját tag-

jaiban és végső eredményben magában a nemzetben nem lesz elég erő, nemzetellenes törekvések visszautasítására, akkor a nemzetet a romlásától semmiféle házszabály meg nem mentheti.

De tovább megyünk. Milyen nemzeti szempontból vonjuk le azt a következtetést, hogy a házszabályok módosítására szükség van. Elvégre is nem mindenkor lehet dolgunk magyar érzelmű férfiak oppozíciójával. Elképzelhető egy olyan helyzet, melyben nemzetiségek állanak szemben a magyar nemzeti állam kiépítését célzó javaslatoknak. Számos példát mutat arra a külföldi törvényhozása, hogy házszabályok szigorítása nemzeti szükségletnek bizonyult. Angolország például az irekkel szemben a maga konszolidációja érdekében a klotürt hozta be. És ez a helyzet nálunk is bekövetkezhet. Im ma például a szász képviselő urak ugyancsak idegeskednek a Berzeviczy Albert készülő törvényjavaslata, az új népiskolai javaslat ellen. Vajjon — teljesen akadémice véve — nem képzelhető-e olyan eshetőség, hogy az összes nemzetiségek olyan tömegben kerülhetnének be a magyar parlamentba, hogy egy ilyen javaslatot megobstruáljanak a házszabályok hézagaival való visszaélés ki próbált fegyvereivel?

Epen ezért a házszabályok szigorításának nemzeti alapon való visszautasítása ugyan üres jelszó, melyet az ellenzék csak úgy minden igazolás nélkül vetett oda a közvélemény megtévesztésére.

A helyzet pozitív alakulása pedig a legközelebbi jövőben az lesz, hogy Tisza gr. mihamar napirendre tüzeti indítványát s szembe száll az esetleges obstrukcióval, a minthogy erre el volt tökéltve már a tavasszal is. Minél képtelenebbül fog tombolni az obstrukció, annál világosabbá kell, hogy váljék az ország előtt a házszabályok szigorításának szüksége.

Az egészségügyi bizottság ülése.

— Tifusz Szabadkán. —

Az egészségügyi bizottság ma d. u. ülést tartott dr. Radics elnöklété alatt. Az előadó dr. Kertész Sándor tiszti főorvos volt. Az ülés egyetlen tárgyát a szabadkai tifusz betegségek képezte.

Az előadó szerint szeptember hó második felében csak 4 tifusz esetet állapítottak meg, míg a f. hó első felében 13 esetet. Mindegyik eset súlyos és a betegség hirtelen lefolyásu volt. Ezek az esetek mind a VIII. körben fordultak elő.

SPITZER VENDÉGLŐJÉBEN F. hó 16-án
IGNÁCZ: tombola estély.
VASÁRNAP ESTE

A gyönyörű tombola tárgyak KRAMMER ANTAL kirakatában megtekinthetők.

Amint ő a betegségről értesült, azonnal megbizta Barta Antal drt a vizsgálat megejtésével és a szükséges óvintézkedések megtételével.

Jelenleg a kórházban 5, a városban 8 beteg van. Ezen esetek közül 2 agályos, 3 javuló, 8 változatlan. Új beteget jelentettek 1, ma kettőt. A betegek lázasak. A VII. körben egy beteg van a VIII. kör határán; a III. körben egy, a VI. körben kettő. Három iskolás fiú fekszik tifuszban. Ezek a kakas iskolába jártak.

Intézkedtek, hogy ne csak ezek a gyermekek ne járjanak iskolába, de még azok sem, akik velük egy házban laknak. Ezeket a gyermekeket az iskolába orvosi engedély nélkül bebocsátani nem szabad.

A VIII. körben a két artézi kutvize van megfertőzve. A megfertőzés úgy történt, hogy a fagycsöveken át a piszkos víz a főcsőbe szivárgott. A fagycsöveket elzárták. A VIII. kör másik két nyitott kutjának vize iható.

Radics dr. a betegség keletkezésének okát abban találja, hogy a nyár folyamán mélyen leszivódott talajvíz most felszivárog és a fertőző anyagot magával hozza. A talajvíz Szabadkán északkelet felől délnyugatnak szivárog, amit geológiaiilag is megállapítottak. Így azután a tisztóhizlaldák szennyvize is beszivárog a VIII. körbe.

Nagy baj a betegség terjedésének megállításánál az, hogy a lakosság nem fogadja meg az orvosi tanácsokat és nem fogantatja azon óvintézkedéseket, melyeknek fogantatására a tanács nyomtatott és szétosztott utasításokban hív föl.

A bizottság óhajtanónak tartja a kutvizeknek bakteológiai szempontból leendő vegyelemzését. Javasolja, hogy a város szerezzon be egy fertőző betegeket szállító kocsi. A megbetegedés azonnal bejelentendő a mentőknek. Az orvosok utasítottatnak, hogy minden betegséget haladéktalanul jelentsenek be, s a beteg hozzátartozóit oktassák ki.

Az ülésen Blum László dr. indítványozza, hogy a városban illemhelyek állíttassanak föl, s a kutak szaporíttassanak.

A bizottság különben megállapította, hogy a betegség, mai állapotában; járványnak nem minősíthető.

ORSZÁGGYÜLÉS.

— Saját tudósítónktól.
Budapest, 1904. okt. 12-én

Az első aki a képviselőházba ma betért, Apponyi Albert gróf volt, A könyvtárban járt mindenekelőtt, majd egy halom könyvvel visszatérve, a tanácskozóteremben helyén telepedett meg, közben egy sereg vendég járta a házat, azok a francia katonatisztek, Péter szerb király egykoru tanuló-társai voltak ezek, a kik Belgrádba igyekeznek és a kik egy napot Budapesten töltenek, hogy a főváros nevezetességeit megszemléljék. A franciák, a kiket Farkas János főterembiztos kalauzolt, az elragadtatás hangján nyilatkoztak parlamentünk épületének nagyszerű fényes voltáról.

A folyosó egyre élénkül. Nagy ülés készül ma. Az ellenzéki pártok vonulnak fel ma az olaszprovizoriumról szóló javaslat ellen. Apponyi Albert gróf is beszél és úgy mondják, Tisza István gróf kormányelnök nyomban válaszol neki.

A terem is népesül. Az első kö-

zött, a kik Apponyi Albert gróft Amerikából való visszatérése alkalmából üdvözölték Feilitzsch Artur báró, a képviselőház alelnöke volt, majd Podmanitzky Frigyes báró, Tisza István gróf, Kossuth Ferenc és Hieronymi Károly kereskedelm, miniszter következtek.

Tizenegyedfél óra volt, a mikor Feilitzsch Artur báró alelnök az ülést megnyitotta.

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter egy sereg jelentést terjesztett be a legutóbb engedélyezett vicinális vasutakról.

Hodossy Zoltán előadó betérjeszti a vizügyi bizottság jelentését a Rába szabályozásáról.

A napirend következett: *Az olasz provizoriumról szóló törvényjavaslat tárgyalása.*

Rosenberg Gyula előadó elfogadásra ajánlotta a javaslatot.

Polónyi Géza: Ki hatalmazta fel magukat a szerződés megkötésére?

Endrey Gyula: A császár!

Rosenberg Gyula gazdasági érdekből okolta meg a szerződés megkötését és mint nagy vívmányt állította oda, hogy az olasz bor vámjának kedvezménye ez év végével megszűnik. Érdemileg az 1899. évi XXX. törvénycikk garanciáiból nem adtunk fel semmit, mert a törekvés a hosszú lejáratu szerződések terminusának egybeesésére megvan és az erről való rendelkezések épségükben állanak fel. Amikor a javaslatot elfogadásra ajánlja, egyuttal kéri a Házat, adja meg a fölmentvényt a a kormánynak, hogy a szerződési tárgyalásokat megejtette. (Helyeslés a jobboldaló.).

Krasznay Ferenc következett. A Kossuth párt megbízásából ellene beszél a javaslatnak,

Határozati javaslatot nyújt be, a mely a kormány súlyos megróvását célozza, azért, mert a törvényes rendelkezések ellenére szerződést kötött. A javaslatot nem fogadja el.

Bernáth Béla következett volna, elnök azonban az ülést tíz percre felfüggesztette.

Szünet után folytatták a tanácskozást.

Bernáth Béla a nemzeti párt álláspontját fejtette ki. Mindjárt elüljárójában kijelentette, hogy a javaslatot nem fogadhatja el.

Utánna Okolicsányi László, a Szerdékényi-pártból beszélt.

Az ülés negyed három órakor ért véget. Holnap folytatják a provizorium tárgyalását.

A szabadkai üzletvezetőség.

Biró Károly dr. polgármester, Vojnich Sándor országgyűlési képviselő, Purgly Sándor dr., Gyelmis Gerő ma vitték föl Budapestre azt a memorandumot, melyben az üzletvezetőségnek Szabadkára leendő helyezését kéri.

A küldöttség tisztelgett úgy a miniszterelnöknél, mint a kereskedelmiügyi miniszternél.

Mindkét miniszter kijelentette, hogy a dolog még megfontolás tárgyát képezi. Határozott ígéretet egyik helyen sem tettek, azt azonban kijelentették, hogy amennyiben a körülmények úgy alakulnának, hogy az egyik üzletvezetőség Szabadkára lesz helyezhető, akkor ide lesz helyezve.

A küldöttség tagjai a mai esti gyorsvonattal érkeztek haza.

A vaskuti új plébános fogadtatása.

Schwerer Ferenc, volt szabadkai hitoktató és közhórházi lelkes, kit a kalocsai érseki hatóság vaskuti plébánossá nevezett ki, szombaton tartotta a községbe bevonulását, mely minden tekintetben imponzánssal sikerült s Vaskutünnepévé vált.

Mikor az új plébános d. u. 3 órakor a Zombor felől jövő vonattal megérkezett, a vasuti állomásnál már várt rá a községi előjáróság. Hatalmas »éljen« zugott fel, mikor kilépett a kocsiból. A kölcsönös üdvözlő beszédek után mintegy száz kocsi álló menet kísérte a szentegyházig. Az utca telve néppel s minden kapuból az emberek barátságos integetése s hatalmas üdvözlő éljen-je fogadta a fiatal lelkeszt, ki lebilincselő modorával az egész községet egy csapásra meghódította. A templom előtt fehérbe öltözött leánykák és iskolás fiúk sorfala közt lépett a szépen feldisített templomba, mely szorongásig megtelt hívőkkel, kik elsőben akartak az új lekipásztor imájában és áldásában részesülni. Gander káplán üdvözlő szavai után Schwerer plébános három nyelven beszédet intézett a néphez: »A pap az Isten küldötte s a hivatása az, hogy a népet Krisztus Jézus szent evangéliumára, üdvösség tanára, a felebaráti szeretetre oktassa. Utolsó csepp véréit is e szent hivatásának fogja szentelni s akkor lesz csak boldog, ha a rábizott népnek megszerezheti a lelki békét.« Könnyekig hatottak a szép szavak s egész Vaskut lelkesedéssel telt el az új lekipásztor iránt. A templomi bemutatkozás után a tisztelgések következtek: a községi előjáróság Kindl bíró vezetésével, az iskolások, a tanítói kar szép szavakban adtak kifejezést, hogy az isteni gondviselés Schwerert vezette közéjük, kinek széleskörű papi tudományát és jó szívet már régóta ismerik.

Eddig tudósítónk jelentése. Mi pedig azt izenjük az új plébánosnak: Ad multos annos!

HIREK.

TÁJÉKOZTATO.

Szabadkai közkönyvtár és muzeum. Nyitva szerdán és szombaton délután 3-tól 5-ig. Vasárnap délelőtt 9-től 12-ig.

Október 16. A szabadkai famunkások szakosportjának szüreti mulatsága a Szarvas féle vendéglőben.

November 6. és 20. Agarászversenyek. **Országos vásár.** Ujvidék, október 29, 30, 31-én, Ujszivacz október hó 24-én országos vásár.

Október 17. Szabadka város közgyűlése. **Október 29.** Bezeredy István, főispán installációja.

— **Teréz-bucsu.** Holnap lesz a Szt.-Teréz templom védszentjének ünnepe. Ebből az alkalomból d. e. 10 órakor ünnepélyes istentisztelet lesz a Teréz templomban, melyen a városi hatóság is megjelenik.

— **Új ügyészi megbizott.** Az igazságügyminiszter az állásáról lemondott dr. Lemberger Ármint helyébe dr. Boros József bajai gyakorló ügyvédet a szabadkai kir. ügyészség kerületébe ügyészi megbizottul rendelte ki.

— **Felhívás Szabadka iparosaihoz.** A szabadkai ált. ipartestület előjáróságát és tagjait felkérem, hogy ma, f. hó 15-én (szombaton) d. e. 11 és fél órakor az ipartestület tanácstermében megjelenni, és azon küldöttséghez, amely Schmausz Endre ő méltóságánál — ipartestületünk önzetlen jóakarójánál — bucsuzó tiszteletét teendi, csatlakozni sziveskedjenek. Szabadka, 1904. évi okt. hó 13-án, dr. Reisner Lajos iparhatósági biztos.

— **Bizottsági ülés.** A kereskedő tanonciskola felügyelő bizottsága az előkészítő osztály időleges tanítói állásnak a rendszeresített tanító állással leendő összekapcsolása tárgyában f. hó 15-én, szombaton délután 5 órakor a város háza tanács termében ülést tart.

— **Halálozás.** Matkovics Alajosné szül. Fejes Mariska folyó évi október hó 14-én d. e. 9 órakor, életének 31-ik, boldog házasságának 15. évében, rövid szenvedés után elhunyt. A halott hült teteme folyó hó 15-én d. u. fél 5 órakor fog az ugynevezett bajai sirkertben levő családi sírboltban örök nyugalomra tétetni.

— **Gyilkosság Zentán.** Zentáról táviratozza tudósítónk, hogy az elmúlt éjjel ott ismét gyilkosság történt. **Kulcsár** István ottani lakost ismeretlen tettesek agyonütötték. A szerencsétlen ember koponyája teljesen szét volt zúzva. A helyszíni nyomozást és a törvényszéki boncolást holnap délelőtt ejtik meg a szabadkai törvényszék kiküldöttei.

— **Tüzeset.** Me reggel 6 óra tájban tüzet jeleztek az V. körből. A Bethlen-utca 505. sz. ház, amely Rencsár József tulajdona, gyulladt ki. A tűz keletkezésének oka az volt, hogy a nádtetőzet, mialatt kora reggel kukoriczát hoztak le a padlásról, a lámpától tüzet fogott. A házbelielt távoztak hazuról s mire a tűzoltóság kiért a tetőzet teljesen lángban állott. Odaégett 20 mázsa buza, és 30 mázsa kukorica, amely nem volt biztosítva. A ház biztosítva volt. A kár 1400—1500 korona.

— **Az országut áldozata.** Selyem Mihály verusicsi lakos Csantavérré ment a templomba. Visszafelé Vukmanov Simokov Félix kocsiján tette meg az utat, miközben szerencsétlenül járt. A kocsi egy mély kátyúban fölborult és Selyem oly szerencsétlenül esett ki belőle, hogy életveszélyes külső és belső sérüléseket szenvedett. A helybeli közkórházban ápolják.

— **Összeesett a kávéházban.** Kocsis János nyugalmazott városi rendőr-biztos ma délután 3 órakor a Pest szálloda kávéházában eszméletlenül esett össze. A szivbajos embert a mentők lakására szállították, a hol magához tért.

— **Az üzlettulajdonosok figyelmébe.** Az elmúlt éjjel Szegeden Mihályfi László dohánygyártó szedőjében ismeretlen tettesek a pinceboltzaton keresztül behatoltak és 1200 korona

aprópénzt elvittek. A rendőrség a betörés elkövetésével egy ismert szabadkai betörőt Vinkó Jánost gyanúsítja, aki már többször volt büntetve hasonló büntettekért 11 évi fegyházbüntetésének kitöltése óta nem mutatkozott Szabadkán, azonban ajánlatos, hogy a helybeli üzlettulajdonosok résen legyenek, mert e kitanult betörő nappal mindig rejtőzni szokott és nagyon valószínű, hogy Szabadkát is utiprogrammjába veszi.

— **A zombori löverseny sebesültje.** A múlt vasárnap Zomborban megtartott löversenyek alkalmával az ügöző versenyben egy fogat felborult. Szentpéteri István szabadkai kocsis, aki a lovakat hajtotta, kiesett a kocsiából és karját törte.

— **Hamis pénz.** Ma délelőtt egy szállási legény 9 pár csirkét adott el a piacon Orcsics István nevű egyénnek, aki a fizetés alkalmával 4 darab hamis ezüst forintost és egy hamis koronát adott az eladónak. A becsapott ember azonnal észrevette, hogy rossz pénzt kapott, de mire a rendőröknek szólt, Orcsics már eltűnt a látóhatárról. A rendőrség a vizsgálatot megindította.

— **Egy munkásnő balesete.** Az újverbázi kendergyárban ismét súlyos baleset történt. Burbach Erzsébet munkásnő karját a gép fogaskereke elkapta és teljesen összemorzsolta. A szegény munkaképtelenné nyomorított asszonyt a helybeli közkórházba szállították.

— **Csaló könyöradomány gyűjtő.** A halasi rendőrségtől távirati értesítés érkezett, hogy ott ma Imber Jakab könyöradomány gyűjtőt, akinél hamis okmányokat találtak, letartóztatták.

— **Tombola az Otthonban.** Az Otthon kávéház közkedveltségnek örvendő tombola estélyei most szombaton estéknél oly nagy számban vonzzák a közönséget a kávéház helyiségébe, hogy a legnagyobb körültekintéssel sem tehet a tulajdonos eleget a közönség abbéli kíváncsainak, hogy ki-kik a kívánt helyre juthasson. Ezért ajánlatos, ha idejekorán intézkedik mindenki megfelelő asztalrezerválása iránt. A szombat esti tombolatárgyak is melyek Fülöp Vilmos ékszerész kirakatában láthatók, kivétel nélkül szépek és értékesek. Az estélyen Hasi Kálmán kiváló zenekara játszik.

— **Elveszett a Szt-István-téren** a Szilberleitner Ferenc-féle gyógyszer-tár előtt egy »özv. Szabó Sándorné szül. Buday Etel Szabadka« címzésű levél. A fontos tartalmu levél tulajdonosa kéri a megtalálót, hogy ezt kiadóhivatalunkhoz juttassa.

Egy szabadkai tanítónő nyugdíjaztatása.

Különös uton-módon kerül a hírlapokba a szabadkai tanítónőképző intézet.

Egy megsértett, nyugalmazott tanítónő fia az anyát ért sértésért inzultált egy fővárosi tanárt és ebből párbaj lett Budapesten a fiu, aki jogász és a tanár között. A párbajjal kapcsolatosan sok mindent mondtak el az inzultálás okául. Így budapesti tudósítónk azt írta tegnap, hogy a jogász nővérének megsértéséért vett elégtételt a tanáron.

Ma pedig egy fővárosi lap a szabadkai tanítónőképző intézetet is megemlíti az ügygel kapcsolatosan, mikor ezeket írja:

E hónap 10-én délben dr. Lázár Béla tanárt Szántó Miklós joghallgató a Barcsay-utcai gimnázium előtt inzultálta. Ennek az inzultusnak előzményei a következők: Lázár Béla, mint egy tanügyi lap felelős szerkesztője, levelet kapott a szabadkai tanítónőképző igazgatóságától, melyben egy napilag újsághíreinek szelete volt mellékelve. Az újsághír megemlékezett a közoktatásügyi miniszternek Szántó szabadkai tanítónőhöz intézett elismerő leveléről s gunyos hangon szemrehányást tett a miniszternek, hogy csak elismerő levéllel küldi el a tanügyi régi munkását. *Az igazgatóság leveléből pedig kiderült, hogy a tanítónő nyomások alapján a miniszter fölszólítására volt kénytelen nyugdíjaztatását kérni, s mikor a miniszter — enyhül a sebre — elismerő levelet küld neki, ezt arra használja föl, hogy a miniszter ellen támadásokat rögtönzött. A levelet Lázár közölte lapjában. Elmult egy hét, a tanítónő nem cáfolta meg, hogy kénytelen volt nyugdíjaztatását kérni. E helyett fia inzultálta a szerkesztőt.*

Az az egy bizonyos, hogy a tanítónő elismert tanerő volt, s hogy saját kérelmére nyugdíjazták. A miniszter pedig nem szokott elismerő leveleket osztogatni egy tanítónőnek azért, mert nyugdíjba kell mennie. Amit a fiu tett, azt édes anyja igazságos védelmében tette.

A háború.

A háborúra vonatkozólag ma a következő táviratok érkeztek a fővárosba:

London, okt. 14.

Az oroszok cenzuruma a 12. iki folytatólagos csatában teljes vereséget szenvedett. Oku kivetette Kuro-patkint a kuanpui hadállásából is, melyet az oroszok nyolcz órai harcban a legelkeseredettebben védelmeztek. A halottak számát nem tudják, de orosz részről 20 ezerre teszik.

Tokio, okt. 14.

Az orosz sereg balszárnyát Sanjaupunál katasztrófa érte. Nodzu tábornok bekerített egy 800 emberből álló elővédet, amely megadta magát. Részletek hiányzanak.

London, okt. 14.

Pétevárról jelentik, hogy a második hajóraj ma Libauból elindult.

London, okt. 14.

Port-Arturból jelentik, hogy egy francia hajónak 1000 métermázsas löszrel sikerült a kikötőbe bejutni. A hangulat a várban rossz; a kórházak tele vannak solyos betegekkel. A csapatok nyugtalanok; a napokban több katona zsákmányolt; a rendfentartása kedvéért a zsákmányolókat azonnal agyonlőtték.

TANÜGY.

Az iskolaszékből.

A folyó hó 6-áról elnapolt isksz. ülés Mokossay Mátyás II-od elnök vezetésével e hó 13-án tartott meg közepes érdeklődés mellett. Java részben személyes ügyek intéztettek el: Elnök a felveendő jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri Gyelmis Gerőt és dr. Blau Gézát.

Olvastatott a kir. tanfelügyelőség átirata Bedzsula József és neje, szül. Koller Erzsébet városi tanítók nyugdíjaztatása ügyében. Az iskolaszék nevezettek nyugdíjaztatását tudomásul véve, egy városi férfi és egy városi nőtanítói állásra 1904. évi

november 10-iki határidővel pályázatot ír ki.

Tudomásul vétetik a közg. bizottságnak átirata több tanító szabadságolása iránt.

Tárgyaltatott a közg. bizottság átirata az óvó és tanköteles gyermekek beiskoláztatásának biztosítása iránt. Erre különös gond fordítandó. Tudomásul szolgál.

Gyelmis Gerő isksz. tag mint kiküldött vizsgálati biztos betérjeszti jelentését a Hoffmann György szándékolt áthelyeztetése iránti ügyben. Annak idején Gyelmist bizta meg az iskolaszék, vizsgálná meg ki a szerzője a Vujkovits Cz. Lukács és Vukov Márk isksz. tagok azon írásbeli indítványának, hogy Hoffmannról az igazgatói megbízatás megvonatván ugyan ő a IV. körű iskolához helyezzessék át. Kitűnik a jkönyvből, hogy ez indítványt Vujkovics az isksz. elnökkel történt megállapodás értelmében Kovács Mihály isksz. jegyzővel szerkesztette. Ezen ügy levetetett a napirendről.

Kuluncsics Bódog beteg tanító 2 havi szabadságot kapott, helyettese Gyelmis Géza.

Olka József tanyai tanító lemondása tudomásul vétetvén, állására november 15-ig pályázat iratlik ki.

Kovács György panasza Hoffmann igazgató-tanító ellen akkor lesz érdemlegesen tárgyalva, ha utóbbi is kihallgattatik. Vizsgálatra kiküldetett Paukovics Andor és dr. Klein Adolf.

Gurcsán tanító panasza Meznerics Ferenc ellen levétetik a napirendről.

Az ismétlő iskolai tanulók a IV. körű és Kakas iskolában nyernek oktatást.

Takács Ede igazgató jelentése német nyelvtanítás ügyében — dr. Pásztoriné továbbra is megbizatik a német nyelvtanításával. Hasonló elintézetést nyert Abrasics Antal jelentése s a polg. fiúiskolánál Regős József tanár bizatott meg külön órákban a németnyelv oktatásával.

Ognyanov Péter díjlevele az 1893. évi XXVI. t. c. értelmében kiigazittatik.

Petonszki József gyógyíthatatlan betegség miatt szabadságoltatik s illetve nyugdíjaztatik, szolgál 1878 évi március 1-je óta. E nyugdíjazás több áthelyezést von maga után. Cirok jön a IV. osztályba, helyébe Pék Simon s utóbbi helyébe Tuba Erzsébet.

Iskolai mulasztások áttétettek a kapitányi hivatalhoz.

A IV. iskolakerület első fiuosztálya párhuzamosittatik. — Költségtöbblet nincs.

Kovács Mátyásnak Abrasics Antal elleni panasz ügyében sürgős pót-vizsgálat eszközöltetik.

Csajkás Lukácsnak korpótlék iránti ügyben beadott kérvénye kedvező elintézetést nyert. — Kunnert Mária tanítónőnek egy havi szabadság adatik.

TAVIRATOK.

Lotz Károly halálához.

Budapest, okt. 14. Lotz Károly tetemét még tegnap este koporsóba tették a gyászházban s a gyönyörű görög stílusú szarkofágot a gyászoló család jelenlétében helyezték el és kivitték a városligeti műcsarnokba. Itt a koporsót a mester növendékei fogadták s a Képzőművészeti Társulat megbízottai: Ambrozovics Dezső dr. titkár és Tolnay Béni segédtitkár vették át. A koporsót a ravatal elkészültéig egyik mellékteremben helyezték el. A temetés holnap d. u. 3 órakor lesz. A temetésen a kormány nevében Berzevicy Albert miniszter fogja a nagy halottat bu-

csuztatni. Berzevicy egyébként ma már gyönyörű koszorút küldött a ravatalra.

Pénzhamisító színész.

Budapest, okt. 14. Késmárkról táviratilag jelentik: A késmárki rendőrség elfogta Szivák Sándor nagylaki illetőségű volt. színészt, aki ezüstforintosokat aluminiumból egész hűen utánzott, A hamisítót a járásbiróság a lőcsei ügyészséghez kísérlette, ahonnan ma reggel a budapesti ügyészséghez szállították.

Szerencsétlenség egy cukorgyárban.

Kaposvár, okt. 14. Hátborzongató szerencsétlenség történt ma délelőtt a kaposvári cukorgyárban. A gépkocsik tolatása közben egy szerencsétlen munkás, Biswurm Imre két kocsik közé került, a mely kezét, derekát és a fejét szörnyen összeronsolta.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A tüntető kőművesek. Két napig tartó tárgyalás után ma mondott ítéletet a büntető járásbiróság a kőműves sztrájk alkalmával történt tüntetés résztvevői fölött. 135-en voltak vádolva magánosok elleni erőszak vétsége miatt. A panaszosok száma tíz volt, de közülök csupán Vidákovics vállalkozó jelent meg, a kit legsúlyosabban bántalmaztak. A terheltek közül 15-en nem jelentek meg, akik ellen az eljárást később fogják folytatni. A bíróság 50 vádlottat talált bűnösnek és egyéneként 8—8 napi fogházra ítélte őket Tizennégyet felmentettek, a többi ellen pedig, miután Szabados Béla ügyészi megbízott ellenük a vádat elejtette, az eljárást beszüntették. Az elítéltek valamennyien felebeztek.

A husvétii bárány. Juhász Pál és Sarnyai Mihály magyarkanizsai 17 éves fiuk a közlegő husvétra bárányt akartak szerezni s e végből összebeszéltek, hogy Takács Márton portájáról lopnak el egyet. Oda is mentek és Juhász társa segítségével átmászott a magas kerítésen és az udvarról egy értékes birkát loptak el. Zsákmányukat elvitték Kőrmöczi ottani gazdához, hogy vegye meg, de ez azzal utasította el őket, hogy birka nem kell, hozzanak bárányt. A két reményteljes legényke vissza is ment, hogy kicseréljék a jószágot, de amikor a báránnyal már elakartak indulni, megcsípték őket. A mai tárgyaláson, amelyen Szerdahelyi Sándor elnökölt, Juhászt lopás büntette miatt hat havi börtönre, Sarnyait pedig lopás vétsége miatt egy havi fogházra ítélték.

REGÉNY CSARNOK.

A LEÁNY-VOJVODA.

Irta: Dugovics Imre. 43.

Mig a megbízottak a toborzás nagy munkáját végezték, Radin a vojvoda a küszteniili eseményeket kísérte figyelemmel. A küszteniili pasaság határaitra bizalmas embereit állította örökök, hogy a Carigradi hirhozót elfogják. Ő maga Küszteniilben, a janicsárok között várta a hirt. Életének kockáztatásával izgatta az ozmánt az ozmán ellen. Jabelkarov pasa kémekekkel kísértette minden lépését. A szabadságharc zászlóbon-tását követő második hét is vége felé járt. Radin, a vojvoda két janicsár kíséretében járt, kelt Küszteniil utcáin. Magatartása nyugodt volt,

Bácsmegeye legnagyobb női felöltő raktára!

Dús választék:

Kalap, cipő és fehéreneműekben. Óriási választék nyakkendőben.
Botok, keztyűk, harisnyák és téli alsó ruhákban

Női és leány felöltőkben, gallérok, raglánok és Hawlockokban.
Gyermek- és leánygallérok és ruhácskák. Szörme Boak legújabb
divat szerint, Blousok, kosztümök és aljak

LEGOLCSÓBB ÁRAK MELLETT.

Eisler Izsó divataruházában Szabadkán, Főtér.

csak kutató tekintete sejtette, hogy lelkében izgatottság dul. A görög hánja előtt haladtak el, amelyben Blagojával találkozni szokott. Radin kémlelő tekintettel nézte a hán ablakait. Senkit, semmit sem látott. Arcán a lehangoltság kifejezése jelent meg. Már elhagyták a hán, mikor Radin nevét kiáltották. A két janicsár és a vojvoda egyszerre fordultak meg. Cvetkó állt a hán ajtajában Radin nem birva titkolni örömet sietett Cvetkó felé. A két janicsár gyanakodva követte.

— Mi hirt hoztál Cvetkó, kérdé Radin törökül, hogy a két janicsárt megnyugtassa.

— Roszat, vojvoda. Dobra hajdukjai megint oly tettet követtek el, mely a kegyelmes pasa haragját méginkább a bolgár nép ellen ingerli. Mikor megtudtam galád tettüket, könyörgésre fogtam a dolgot. Csak az Isten kegyelmének köszönhetem, hogy meg nem fosztottak életemtől, beszélt Cvetkó a megilletődésnek hűségesen utánzó hangján.

— Mi az, gyaúr, ami anyira megfélemlített, kérdé durván az egyik janicsár

— Megmondom, vitéz uram, de igérd meg, hogy te viszed a hirt a kegyelmes pasához.

— Ne gondold te gyaúr azzal a hiradással, mond el a mondókádat, a löbbi az én dolgom.

— Csak azért jegyeztem meg, amit megjegyeztem, mert aki az én hiremet viszi meg a pasának, annak a pasa aligha szíjat nem hasított a hátából.

— Beszélj Cvetkó, szólt közbe Radin, észrevéve, hogy a janicsárok türelmetlensége haragra akar fordulni.

— Hát, vojvoda, Dobra hajdukjai elfoglalták a pasa hirhozóit. Cárigrádból jöttek, fontos rendeletekkel. Enyit tudtam meg a hajdukoktól. Azt is mondták, hogy a rendeletnek a szófiái pasa nagyobb hasznát veszi, mint a küszkendili. Három ozmán vitézt leölttek, kettőt magukkal hurcoltak a Szlára Plánina rengetegeibe.

A janicsárok visszafojtott lélekzettel, sápadtan hallgatták Cvetkó szavait. Radin szeméből lelkének izgatottsága tükrözött ki. Cvetkó megelégedettséggel gyönyörködött a két janicsár lelki gyötrődésében. Néhány percig szóltanul állt a négy ember, mintha tanácsot kerestek volna. Végre is Radin szólalt meg.

— Vitéz janicsárok, én magamra vállalom a hiradást. Ti maradjatok Cvetkóval. Lehet, hogy szükségem lesz még ma rá. Én a pasa elé megyek.

— Nem jó lesz úgy, szólt a janicsár. Majd mind a hárman elkísérünk a palotáig. Így azután reád is vigyáztunk, Cvetkó sem tűnhetik el Küszkendilből.

— Ha így gondoljátok jobbnak, akkor menjünk együtt.

(Folyt. köv.)

IRODAI alkalmazást

keres egy intelligens hölgy
Cím a kiadóhivatalban.

Schmidt Flórián

kefekötő, magán használati és ipari kefék gyári raktára Szabadka, Kalasi-ut 217. szám. Saját ház.

Raktáron tart minden e szakmába tartozó kefe árukat, kitűnő tartós gépkéfeket és legjobb minőségű meszelőket. — Elárulás nagyban és kis esinyben. o o o

Ugy helybéli mint vidéki megrendelésekre kiváló gondot fordít.

Cimbalom iskola öntanulásra.

Minden cimbalom kedvelő megtanulhat magányosan tanító nélkül cimbalmozni a KOVÁCS-féle legújabb cimbalom iskolából. Az iskola tartalma: 10 lecke, 10 rajzzal, 50 legújabb magyar nótával. Az iskola ára 10 kor. Kapható KOVÁCS JÁNOS okl. cimbalomtanárnál, — Budapest, Erzsébet-körut 5. szám.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden szó 3 fillér. Vastag betűkből 6 fillér. Legkisebb hirdetés 30 fillér. Apró hirdetések feivételnek a kiadóhivatalban Batthyány-utca 3 sz. — Apró hirdetések előre fizetendők.

A ki eladni kíván:

Butort,
Zongorát,
Bort,
Gyümölcsöt,

Gabonát,
Üzletet,
Műhelyt,
Lakást,

Üzleti helyiséget
Nyaralót,
Birtokot,
Házat,

vagy a ki

valamely állást betölteni kíván, legbiztosabban ér célt, ha igénybe veszi

„Bácsmegeyi Napló“

kis hirdetési rovatát.

Bácsmegeyi Napló
ára 2 fillér kapható:
Vlg Zsigm. Sándor

könyv és papír kereskedésében főtér.

Heumann Mór
könyv és papír kereskedésében főtér.

Meznerics József
fűszer és csemege üzletében honvéd laktanya mellett

Tenner B.
hánvtőzsde és látékáru üzletében Kossuth-u.

Erdélyi D. és Társa
dohány nagyüzetsde
Kossuth utca.

Beck Sándor
fűszer és liszt üzlete a törvényesekkel szemben.

Herezl József
fűszer- és liszt üzlete
Petőfi-utca sarkán.

Krécsi A. Nándor
könyv és papír kereskedésében Deák-u

Gerber Jakab
dohánytőzsde és esztergályos üzletében Kosuth-u.

Nojesek Géza
fűszer és csemege üzletében Damjanich és Beresényi utca sarkán.

Spitzer és Klein
fűszer és csemege üzletében Rudics-u.

PALICSON
Menczel Mihály
fűszer és csemege üzletében

Kiadóhivatalunkoz intézett levelek csakis bélyeggel továbbíthatnak

Hölgyeim! Intelligens, jó modoru fiatalember oly uró vagy ur ismeretséget keresi, aki nemes szive sugallatát követve, hajlandó volna önállósításához, egy szép jövőt ígérő válalat megindításához 1000—1500 korona kölcsönt adni, mit részletekben visszafizetne. Szives leveleket „Jószív“ jelige alatt Szeged, posterestante kér. 574

Őszi rózsá. Csak este 6 órától vagyok szabad. Válaszát 577

Végtelenül szeretni tudó intelligens fiatal ember érdek nélküli ismeretséget keresi fiatal ur asszonykának. Leveleket „Édes“ jelige alatt e lap kiadóhivatalába kérek. 578

Átvesszek (vidéken is) fűszerüzletet trafik és pálinkaméréssel egybekötve. Grósz Bernát B.-Aranyos, Szabecsk m. u. p. Gyüre. 579

Nagy vidéki gyakorlattal bíró jogtudor, esetleg tételes szigorlatot letett ügyvédjelölt kerestetik Dr. Fuchs Ignác galánthai ügyvéd irodájában. 580

Izr. leány nevelőnői állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 576

Ki akar eladni vagy venni könyvet, enéművet, papírt, írószert, az „Antikvárium“ ba, Szabadka. Jen az „Antikvárium“ a Gimnázium átellenében. Kölcsönkönyvtárának havi díja 30 kr. Képes levelező-lapoknak csak 1 kr. darabja az Antikváriumban. 556

Széchenyi tőren egy csinosan butorozott szoba azonnal kiadó. Cím a kiadóba. 560

Mákdaráló egész jó karban azonnal eladó Cím a kiadóhivatalban. 562

25 év óta fennálló rövid divattáru üzletem, előnyös feltételek mellett azonnal eladó. Blumberg, Nyiregyháza. 563

Gazdaasszonyi, kulcsárnői állást keres egy jó családból való nő. Cím a kiadóban. 547

Varróleány egy fiatal ügyes, házhoz ajánlkozik. Cím a kiadóhivatalban. 575

Egy jó karban levő

Zongora

jutányos árban

azonnal e'adó

esetleg bérbeadó.

Czim a kiadóban.

Schicht-szappan

„szarvas“

vagy

„kulcs“

Jeggyel

legjobb, legkládósabb s ennélfogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

Felelős szerkesztő:

DUGOVICH IMRE.

Laptulajdonosok: AZ ALAPÍTÓK

Szerkesztőségi és kiadóhivatali telefon szám: 62.